

“ОЛТИН ҚАЛАМ”
иждодкорларни
чорлайди!

Саримбек Наврўзов:
**Меҳр борки,
умид сўнмагай!**

Ўғайлик
тақдирга битилган
тамғами?

8 Тахтиқорача
довонидан ўтиш
пуллик(ми)!!?

БАРКАМОЛ АВЛОД — МАМЛАКАТ КЕЛАЖАГИ

Шавкат СУЛТОНОВ олган суратлар

Волидангизни кифтингизда кўтарсанг, синглингизни бошингизда кўтар, дейилади халқ мақолларида. Зотан, бугуннинг қизлари — эртанинг оналаридир. Шу боис уларни ҳар томонлама соғлом, баркамол этиб вояга етказиш ҳамма замонларда ҳам энг долзарб вазифа бўлиб қолаверади.

— Туман халқ таълими муассасалари билан ёшларимизни мустақил ҳаётга тайёрлаш бўйича доимий ҳамкорлик қилиб борамиз, — дейди Косон тумани ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси Шохиди Авазова. — Бу борада спортнинг ўрни беқиёслигини таъкидлашга ҳоҳшат ҳам бўлмаса керак. Айниқса, ўқувчи қизларимизни спорт билан шуғуллантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Турли мусобақалар ташкил этиб, спортни қизлар орасида оммавий машғулотга айлантиришга ҳаракат қилаялмиз.

Ушбу сонда:

Бахт саватга солинмайди _____ 3
Аёл шаъни нимада? _____ 3
Болангизни ўпманг!(?) _____ 5

Азоб виждонни даволайди _____ 7
Бақоев — энг яхши футболчи _____ 8
Пенсияга чиқишда фарзандлар
сони эътиборга олинадими? _____ 8

ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ!

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси Журналистларни қайта тайёрлаш халқаро маркази билан ҳамкорликда миллий ва халқаро журналистиканинг энг юксак ютуқларини кенг оммалаштириш, ОАВ ходимлари фуқаролик позицияларини намойён этишлари учун шароит яратиш ҳамда журналистларда танқидий фикрлашни ва ижодий фаолиятга янгича ёндашувларни шакллантириш мақсадида "Олтин қалам" VI Миллий мукофоти учун халқаро танловни ўтказди.

Журналистика соҳасида "ОЛТИН ҚАЛАМ" VI Миллий мукофоти

3 май – Жаҳон матбуоти эркинлиги кунига бағишланган бу танловга 2010 йилнинг 31 мартидан 2011 йилнинг 31 мартигача – бир йил давомида газета ва журналларда босилган, радио орқали эфирга узатилган ҳамда телевидениеда кўрсатилган ва интернет нашрларида берилган материаллар 2011 йилнинг 10 апрелигача қабул қилинади.

Танлов ғолиблари учун қуйидаги мукофотлар таъсис этилган:

Журналистика соҳасида бош миллий мукофот. Ғолиб махсус диплом, "Олтин қалам" кўкрак нишони, статуеткаси ва Ўзбекистон Республикасида белгиланган энг кам иш ҳақининг 200 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланади.

Асосий мукофотлар:

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (телевидение – 1-, 2-, 3-ўринлар);

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (радио – 1-, 2-, 3-ўринлар);

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (даврий матбуот – 1-, 2-, 3-ўринлар);

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (интернет-журналистика – 1-, 2-, 3-ўринлар).

Биринчи ўринни олган ғолиблар диплом, "Олтин қалам" кўкрак нишони, статуеткаси ва энг кам иш ҳақининг 160 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланадилар.

Иккинчи ўринни олган ғолиблар диплом, "Олтин қалам" кўкрак нишони, статуеткаси ва энг кам иш ҳақининг 140 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланадилар.

Учинчи ўринни олган ғолиблар диплом, "Олтин қалам" кўкрак нишони, статуеткаси ва энг кам иш ҳақининг 120 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланадилар.

Рағбатлантирувчи мукофотлар доирасидаги номинациялар:

- журналистика ривожига қўшган ҳиссаси учун;
- фаол фуқаролик позицияси учун;
- ижтимоий-сиёсий мавзудаги энг яхши таҳлилий материал учун;
- ижтимоий-иқтисодий мавзудаги энг яхши таҳлилий материал учун;
- "Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили"га бағишланган энг яхши материал учун;
- маънавий-маърифий мавзудаги энг яхши материал учун;
- ҳарбий-ватанпарварлик мавзусидаги энг яхши материал учун;
- энг яхши журналистик текширув учун;
- мураккаб шароитларда (фавқулодда вазиятлар, атроф-муҳит ва экология муаммолари) тайёрланган энг яхши репортаж учун;
- энг яхши режиссёрлик иши учун;
- энг яхши матбуот хизмати;
- энг яхши фоторепортаж учун;
- энг яхши карикатура учун;
- чет эллик журналистнинг Ўзбекистон тўғрисидаги энг яхши материали учун.

Рағбатлантирувчи номинациялар бўйича ғолиблар диплом, статуетка ва энг кам иш ҳақининг 80 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланадилар.

"Олтин қалам" танлови ғолиблари ва совриндорларини мукофотлаш, шунингдек, уни ўтказиш билан боғлиқ сарф-харажатлар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҳузуридаги Нодавлат-нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонднинг молиявий кўмағида амалга оширилади.

Шунингдек, қатор халқаро таш-

килотларнинг Ўзбекистондаги ваколатхоналари ҳам ўз рағбатлантирувчи мукофотларини таъсис этган.

Танловга теле-, радио-, босма материаллар ҳамда интернет нашрларида эълон қилинган ишлар тақдим этилади (5 тадан кам бўлмаслиги керак).

Телевидение бўйича видеоматериаллар, ахборот ташувчи воситанинг қандай кўринишда бўлишидан қатъи назар, 3 минутдан 30 минутгача бўлиши керак.

Радиоешитиришлар (аудиокассета ёки системали диск) 5 минутдан 30 минутгача бўлиши керак.

Матбуот ва интернет материал-

лари даврий нашрнинг асл нусхаси ёки кўчирма нусхасида тақдим этилиши лозим.

Танловга юборилган материалларга қуйидагилар илова қилинади:

- муаллифнинг исми-шарифи, профессионал фаолияти тўғрисида қисқача маълумот;

- муаллифнинг турар жойи, уй ва иш телефонлари;
- паспорт нусхаси.

Танлов ғолибларини мукофотлаш маросими Жаҳон матбуоти эркинлиги кунини 2011 йил 3 майда тантанали равишда ўтказилади.

Мукофот бир шахсга такроран берилмайди.

ШУ СОНГА ХАБАРЛАР

Долзарб вазифалар таҳлили

Юртимизда оила пойдеворини мустаҳкамлаш, она ва бола саломатлигини оширишга жиддий эътибор қаратилаётган бир пайтда ўз соғлиғи ва тақдирига лоқайд муносабатда бўлаётган аёлларнинг ҳам учраб туриши кишини таажубга солади.

Шу боис Фарғона вилояти Ўзбекистон тумани ҳокимлигида бўлиб ўтган йиғилишда асосий эътибор айнан мазкур муаммоларни бартараф этишга қаратилди. Жумладан, туман ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар қўмитаси раиси Маҳмудахон Камолова она ва бола саломатлигини таъминлаш, баркамол авлодни тарбиялашда оналар билан бир қаторда оталар масъулиятини ҳам ошириш долзарб вазифалардан бири бўлиб турганини таъкидлади.

Йиғилишда, шунингдек, тўй-маросимларни ихчамлаштириш, ёшларни никоҳдан олдин тиббий кўрикдан ўтказиш масалаларига ҳам алоҳида тўхталиб ўтилди.

Ҳафизахон АВАЗМАНОВА,
Фарғона вилояти,
Ўзбекистон тумани.

Рангларда ҳаёт акси

Пойтахтимиздаги Миллий санъат марказида истеъдодли rassomlar — Рустам Бозоров ва Бахтиёр Уроқовнинг "Ранг-баранг ҳаёт" номли кўргазмаси очилди. Янги йилнинг санъат мавсумини бошлаб берган намоёнишни Фонд Форум ва "IJO" Ўзбекистон rassomlar, санъатшунослар ва халқ усталари уюшмаси ташкил этган.

— Олам ва одамга қарашлари бир-биридан тамомил фарқ қилувчи бу икки rassom асарларида муштарак ғоялар ҳам мавжуд, — дейди Ўзбекистон Республикаси санъат арбоби, rassom Ортиқали Қозоқов. — Уларни миллий анъана ва қадриятларимизнинг ўзига хос тараннуми бирлаштириб туради.

Миллий санъат марказида икки rassomнинг юздан ортқ асарлари намоёнишга қўйилган. Кўргазма 16 февралга қадар давом этади.

Барно МИРЗААХМЕДОВА,
"Оила ва жамият" мухбири.

Ёшлар ҳуқуқларига бағишланди

Янгийўл туманидаги мактаб ва касб-ҳунар коллежларида январь ойининг иккинчи ўн кунлигидан "Ҳуқуқ ва масъулият" мавзусида учрашувлар ўтказиш бошланди.

Куни кеча ана шундай тадбирлардан бири 5-мактабда бўлиб ўтди. Учрашувда маҳалла фуқаролар йиғинлари раислари, имом-хатиблар, туман ҳокимлиги ва ИИБ ходимлари иштирок этди. Ўз ҳуқуқларини янада чуқурроқ билишга интилаётган ёшларни қизиқтирган саволларга батафсил жавоб берилди. Тадбирдан кўзланган мақсад ҳам шу — вояга етмаганларнинг ҳуқуқий онгини ошириб боришдан иборатдир.

Розияхон ҚУРБОНОВА,
Янгийўл туман давлат нотариуси.

Материаллар "Олтин қалам" танловига деб кўрсатилган ҳолда қуйидаги манзилга жўнатилиши лозим:

Ўзбекистон Республикаси, 100129, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси 3-қават, 30-, 35-, 37-хоналар

Телефонлар: 244-64-61; 244-64-62; 244-37-87. www.Journalist.uz

Маълумки, Республика Вазирлар Маҳкамасининг Фармоийишига кўра мамлакатимиз ҳудудида 2010 йилнинг 15 декабридан 2011 йилнинг 15 январигача "Ҳаракат хавфсизлиги ойлиги" ўтказилди. Ушбу тадбирдан кўзланган асосий мақсад — йўл транспорт ҳодисаларининг олдини олишдан иборатдир. Шу боис, жойларда ушбу тадбирни уюшқоқлик билан ўтказиш учун қатор амалий ишлар бажарилди. Жумладан, Сурхондарё вилоятида ҳам тадбирнинг асосий режаси ишлаб чиқилиб, ҳайдовчиларнинг ҳушёрлиги оширилди.

— Ойликда нафақат йўл ҳаракати хавфсизлиги ходимлари, балки кенг жамоатчилик ҳам фаол иштирок этиб,

Кўза... куннида синади

унинг ҳар томонлама самарали ўтиши таъминланди, — дейди вилоят ИИБ ИХХБ бошлиғи вазифасини бажарувчи Баҳодир Хушбоқов. — Меҳнат жамоалари ва ўқув муассасаларида ушбу ойликни муваффақиятли уюштириш, йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлашга доир учрашув ва суҳбатлар ташкил этилди.

Айниқса, соҳага алоқадор ташкилот вакиллари иштирокида 325 километри автомобиль йўллари ва йўл иншоотларининг техник ҳолатлари назоратдан ўтказилиб, 92 та йўл белгилари ўрнатилиб, 155 та эскирган йўл

белгилари янгиларига алмаштирилди. Кузатув жараёнида аниқланган камчиликлар юзасидан алоқадор ташкилот раҳбарларига тақдимномалар киритилди.

Шунингдек, болалар иштирокида содир этилаётган йўл транспорт ҳодисаларининг олдини олиш мақсадида ўқув муассасаларида қатор суҳбатлар ўтказилди. Йўл ҳаракати хавфсизлиги қондаларини тарғиб қилиш мақсадида аҳоли гавжум жойларда, муассаса ҳамда автожамлаамалар ёнида ҳаракат хавфсизлигига боғлиқ шиор ва плакатлар ўрнатилади. Вилоят ҳудуд-

дида фаолият олиб бораётган 4 та сафарбарлик гуруҳи ходимлари ойлик намунали ўтказиш билан боғлиқ тадбирларда фаол иштирок этдилар.

Йўл-патрул хизмати инспекторлари ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш жараёнида айрим қондабузар ҳайдовчиларга нисбатан маъмурий баённомалар тузиб, расмийлаштирилди.

Кўза кунда эмас, куннида синади, дейди донолар. Бу ҳақ гап. Ҳар бир ҳайдовчи йўл ҳаракати хавфсизлиги қондаларига қатъий амал қилсагина ўзига, оиласи ва жамиятга ҳам катта фойда келтиради.

Шавкат СУЛТОНОВ,
"Оила ва жамият" мухбири.
Сурхондарё вилояти.

Бу фермер аёлни четдан кузатсангиз, тилидан ширин сўз аримаслиги, вақт топиб, ўзига оро беришга ҳам улгуришини кўрасиз. Яна бир муҳим жиҳати — кўлидан китоб тушмайди. Ўзбек, жаҳон адабиёти дурдоналарини ўқиб боришга ҳаракат қилади. Тўғри, бу билан тадбиркор, деҳ-

лари бесамар кетмади: айни пайтда чорвачиликка ихтисослашган 114 гектарли ерда богдорчилик, асаларичилик, балиқчилик ҳам йўлга

2011— КИЧИК БИЗНЕС ВА ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИК ЙИЛИ

да. Аммо баъзида далага сув таралаётганда уни тўсиб қўйиш ҳолатлари бўлади. Албатта, ўзим бориб, сувнинг бошида тураман. Кейин бир қарич ерни ҳам исроф қилмасликка ҳаракат қиламиз. Ҳар йили бўш жой қолдимиз, ҳеч курса терак қаламчалари қадаб қўямиз. Ўтган йили 15 мингга яқин терак қаламчаларидан экдик, олти қоп ёнғоқни қўчат қилиб ўтказдик. Катта ёнғоқзор, шунингдек, бир гектар еримизда лимонарий ташкил қилмоқчимиз. Яқинда Фарғонадан пилани қайта ишловчи технология олиб келдик, уни ҳам насиб этса, йўлга қўямиз.

Албатта, мен алоҳида таъкидлаб айтётган барча хайрли ишларни амалга ошириш ва аҳоли ўртасида ташкил қилишда шахсан Юртбошимизнинг ҳамда ҳукуматимизнинг биз — фермерлар учун яратиб бераётган имкониятлари, қулайлик ва шарт-шароитлари муҳим ўрин тутмоқда. Шунингдек, Окдарё тумани ҳокимлигининг ҳам бу борадаги саяёҳаракатларини эътиборф этишим керак.

Ҳидоят Маматованинг режали ишлари ростдан ҳам ҳавас қилса арзигulik. Бундан ташқари, Савдо-саноат палатаси, «Фермерлар уюшмаси», «Тадбиркор аёллар» уюшмасига, «Аёллар кенгаши», ЎзЛиДеП аъзоси сифатида ҳам жамоатчилик ишларида фаол. Тумандаги ёшларга ҳомийлик, саховат амалларини ҳам қанда қилмайди. Шунинг учун бўлса керак, ўтган «Барқамол авлод йили»да Ҳидоят опа «Йил аёли» миллий танловининг вилоят босқичида «Энг яхши фермер аёл» номинациясига муносиб кўрилди.

Гулрух МҲМИНОВА,
«Оила ва жамият» мухбири.
Самарқанд вилояти.

ОИЛА САВОҚЛАРИ

Бахт калити бойликда эмас

Аҳил ва бахтиёр оилалар турмушини кузатиб, шундай хулосага келасан киши, бахт ўлчови эр-хотиннинг бир-бирига бўлган садоқати, меҳр-муҳаббати, болалар тарбиясида ўзаро ҳамдард ва ҳамкорлиги билан ўлчанар экан.

Аёлнинг уддабуронлиги, сабр-қаноатли, ҳаёли-андишали, шу билан бирга, эрнинг ҳурмати уни қўйиши, қолаверса, «келин», «рафика», «она», «аёл»лик мақомини эплай билиши энг муҳим омиллардан саналади.

Оиладаги барқарорлик биргина аёлга эмас, эр-какка ҳам боғлиқ. Шу маънода уларнинг ҳам бу борада бир талай мажбуриятлари бор. «Эр», «ота», «фарзанд», «куёв» деган муқаддас номларга муносиб бўлиш осон эмас. Ана шундай фазилатларга эга бўлган ота-оналар фарзандларига ибрат-намуна бўлишади. Нуридийдаларининг меҳнатда чиниқиб ўсишига, бирор касб-хунарни эгаллаб, эл-юрт қорига ярайдиган инсонлар бўлишига эришади.

Яхши ота-онанинг фарзанди бўлиш ҳам бир бахтдир, дея бежиз айтилмаган. Улар бўйи етган кизини тенг-тенглаб, бўй-бўйлаб, сўраб-суриштириб ўзларига муносиб оилага узатади. Ўғлига ҳам ибратли хонадон соҳибларининг қизларини келин қилмоққа интилади. Она узатилаётган қизига шундай мазмунда насихат қилади: «Эрингнинг фелъ-авторини яхшилаб ўрган, кўнглини топишга интил, шу муҳитта, рўзгор шариоитига мослаш, келинлик-бекалик, аёлликни ўрнига қўй. Қайнона-қайнотангни ҳам бизларни иззатлагандек ҳурмати жойига қўй, маслаҳатларига амал қил. Зинҳор базинхор ўйинидаги сирни ташқарига олиб чиқма. Негаки, ҳар бир оиланинг ўзига хос сир-синаоти, муаммолари бўлади, айрим гап-сўзларни ичинга ют, оғир-вазмин бўлгин. Аёл шаъни вафосадокат билан улугланади, буни асло унутма», дейди.

Ўз навбатида оталар ҳам куёв бўлаётган ўғлига қарата: «Оилангни муқаддас деб билиб, бу ошённи ишонч, ўзаро ҳурмат мустаҳкамлашини унутма. Аёл табиятини тушунишга, уйдагилар билан янги келинлигимиз ўртасидаги меҳр илларини боғлашга ўзининг муносиб ҳиссангни қўшгин. Қайнота-қайнонагга ўғилдек бўл, буни амалда исботла, уларнинг ҳам ҳурматини жойига қўй, зинҳор иззатталаб бўлмагин», деб насихат қилишади.

Бундай йўл-йўриқларга амал қилган қизлар борган жойида туп қўйиб, палак ёзади. Йигитлар эса ўз маҳалласида обрўли, ибрат олса арзигulik оила бошлиғи бўлишади. Ана шундай бахт ҳаммангизга насиб этсин!

Ойша ТҲРАЕВА,
профессор.

Ҳорманг, Ҳидоят опа!

қончиликнинг кўзини билладиган, ер билан тиллаша оладиган опаларимиз китоб ўқимайди, ўзига қарамайди, деган фикрни айтишдан йироқмиз. Аммо кўпчилигимизнинг тасаввуримизда фермер хотин-қизлар бошига рўмолини тангиб олиб, фақат дала-ю иш ҳақида гаплаша оладиган киши сифатида гавдаланарди-да.

Бугунги лавҳамиз қаҳрамони — Ҳидоят Маматова Самарқанддаги «Ҳидоят ЗША» фермер хўжалиги раҳбари. Ўтган йил ўтказилган «Ташаббус — 2010» танловининг вилоят босқичи ғолибаси. 2009 йилда эса республика миқёсида замонавий технологияларни тарғиб қилишга қўшган ҳиссаси учун «Энг яхши фермер аёл» номинациясига сазовор бўлган. Бундай муваффақиятларга эришиш осонлик билан кечмаганлигига шубҳа йўқ.

— Бундай катта-кичик ишларнинг ортида, албатта, заҳматли меҳнат ётади, — дейди Ҳидоят опа. — 2000 йилда Окдарё худудидан ташландик бир товуххонани сотиб олган эдим. Атрофини ободонлаштирдик, худудни кўрса кўргулик бир ҳолатга келтирдик. 2005 йилда эса тендерда ғолиб чиқиб, 62 гектарли ерга ҳам эга бўлдик. Ва шундан бери кўлимиздан келганича хўжалигимиз аъзоларининг моддий манфаатдорлигини ошириш, жумладан, оилалар тўкинлиги ва фаровонлигини таъминлаш учун ҳаракат қилаёмиз.

Албатта, ўтган муддат оралиғида Ҳидоят опанинг қилган саяёҳаракат-

қўйилган. Шунингдек, ўн гектар ерга ғалла, беш гектарига пахта экилади. Опа ўтган йили давлатга пахта, ғалла топшириш режаларини ошириб адо этган бўлса, маъмурчиликни таъминлаш билан боғлиқ бўлган гўшт ҳамда сут топшириш режаларини ҳам удалади. Боғида олма, ўрик, бодом, олхўри каби мевалардан етиштирса, асаларичилик бўйича ишларни ҳам ўз эгаларига топширган.

Дарвоқе, фермер хўжалиги қошида тикув цехи ташкил қилинган атирофдаги хотин-қизлар учун қулай иш ўринлари яратилишига имкон берди. Икки нафар фарзанд онаси, беш нафар набиранинг бувижониси Ҳидоят опанинг ҳаётсеварлигига кўпчилик ҳавас билан қарайди.

— Ахир бизнинг ўзимиз ҳам табиат билан чамбарчас боғлиқмиз, — дея суҳбатни давом эттиради Ҳидоят опа. — Ҳар қуни қарийб олти чакримли йўлни пйеда босиб ўтаман. Тўғри, хўжалигимиз сувнинг боши-

даги гийбатчи хотинларга мавзу топилди. «Қани, кўрайлик-чи, бой оиланинг қизига қандай ҳайитлик совгалари келар экан?» — дея кун санашди. Ўшанда, ҳайитдан сал аввал қизнинг туғилган куни бўлди. Бадавлат қудаларга бас келиш учун ўнлаб савват, беш-ўн сидра сарпо, мебеллар билан туғилган кунга ташриф буюрган қизнинг ота-онаси, ака ва келиноиларини қудда хушмуомалалик билан қарши олди. Улар бу табассум-

лар, унга кўр-кўрона тақлид қилиб, «мен сендан ҳамми?» дейдиганлар чиқмайди, деб ким қафолат бера олади? Мана, сизга юртимизнинг турли худудларида тўй-маросимлар бобида «оммалашаётган» салбий иллатларнинг урчиб кетаётганига жонли бир далил.

Ўтган йили ўғиллари тадбиркор, ўзига яраша давлатманд бўлган она кенжа ўғлини уйлантирди. Келин ҳам ўзига тўқ хонадоннинг қизи эди. Маҳалла-

Саватларга СИФМАГАН СОВГА

Наманган вилоятидаги туманлардан бирида ҳисобчи бўлиб ишлайдиган таниш аёл билан шаҳарга тушаётганимда кўришиб қолдим.

— Тўрт ой аввал узатган қизимга ҳайитлик жўнатишим керак, — деди у.

— Шаҳардан қандай совға олмақчисиз? — сўрадим қизиқсиниб.

— Э, нимасини айтасиз, сингилжон, қудда томонга ўттизта сават жўнатишим керак.

Устига устак дадасини нақд тўрт ярим миллион сўмлик мебеллар тўпламини олишга бир илож қилиб кўндирдим. Хуллас, қўни-қўшнилар олдида орзу-хавасларим қандайлигини бир кўрсатиб қўймоқчиман-да...

Ҳа, орзу-хаваслар уммонида сархуш сузаётган бу аёлга айни дамда гап ўқтириб бўлмасди. Тавба, дейишдан бошқа изоҳли сўз тополмайсан унинг қилаётган бу ишларига.

Атрофга қаранг, деярли ҳар ҳафта турли оммавий ахборот воситалари, жамоатчилик, маҳалла фаоллари, мутасаддилар жонини жабборга бериб, тўйлар ва бошқа маросимларни тартибли, камҳарж ўтказишга уриниб ётган бир паллада орамизда мана шундай зўрма-зўраки обрў орттиришга уринаётган яъни «ўзини кўрсатиш касали»га чалинганларнинг борлиги ачинарли. Аниқ биламанки, ўша аёл эртага қизига кўнглидагидек совғасини ҳам жўнатади, индинга эса унинг ортидан эргашадиган-

ТҲЙЛАРИМИЗ — ҲЙЛАРИМИЗ

нинг боисини совға-саломларга яраша кўрсатилган мулозамат деб тушунишди, албатта. Бироқ ўз ўрнида айтилган гап ҳаммани саросимага солиб қўйди.

— Қудажон, жон эгачи, қизингизни менга келин қилиб бердингиз, тўғрими? — деди остонадаёқ куёвнинг онаси қудда-пошшага.

— Бўлмасам-чи, албатта, шундай, — деди юраклари титраб турган она.

— Мен уни келин эмас, қизим дедим.

— Раҳмат, минг раҳмат сизга.

— Демак, бугун менинг ҳам қизимнинг туғилган куни. Шу пайтгача ҳам мен фарзандларимни ўзим боқа олганман, уларни яхши кунларига совғалар билан сийлашга кучим етган. Қизимиз шу хонадонда палак ёзсин десангиз, бугун олиб келган нарсаларингизни ололмайман, мени тўғри тушунишлар, энди ичкарига кириб, меҳмонимиз бўлинг. Акс ҳолда, совғаю саватларингизга қўшиб қизингизни ҳам ола кетишингиз мумкин!..

Келган ҳамма меҳмонлар бундай гапларни эшитиб, хангу манг бўлиб, бир-бирларига ажабсиниб қарашди.

— Нималар деяпсиз, қудда-

жон, айланай сиздан, ахир бу нарсаларни акалари чин кўнглидан олишган-а, илтимос, қўлимизни қайтарманг, — деди қизнинг келиноийиси бу ҳоли қуданинг шунчаки нози деб ўйлаб.

— Гапим гап менинг. Чунки биласизлар ўзим шу маҳаллада маслаҳатчиман, ўзимга яраша обрў-эътиборим бор. Нега десанглар, эртага менинг тутган йўлимга эргашадиганлар чиқади, маломатга қоламан. Ҳоли менга ақин, балки мендан анча ёмонроқ қўни-қўшниларим ҳам бор. Бири ҳавас қилар, аммо бошқасининг кўнгли ўқсиши тайин. Бунга яна манманлик деб қабул қилманглар. Тўғри, сизлар қизингиз учун ҳамма нарсгага тайёрсизлар, бироқ мен элдан чиқишни истайман!..

Қайнонанинг қўйган жиддий шартига эътироз билдирилмаган қудалар ноилож меҳмон бўлиб, совға ва саватларни уйларига қайтариб кетишди.

Энг қувончли тарафи, келинги байрам ва ҳайитларда бу худудда шундай ҳол қайта такрорланмади. Биламан, бундай хайрли, эл-улус орасида кўпроқ оммалаштиришга арзирли ишга ҳамма ҳам жўрўлат қилолмайди. Лекин нима бўлганда ҳам кўпчилик билан кенгашганга не етсин.

Шаҳло ИСМОИЛЖОН қизи,
Наманган вилояти.

Саримбек ака аёл шифокорлардан бирини чақириб, ёнидан пул чиқариб узалди-да, "Энди мени ҳамма кал деб ўйласа керак", дея ўртанаётган бу бемор кизга сочи яна ўсиб чиққунга қадар сиқилмаслиги учун вақтинча кийиб юришига "парик" олиб беришини илтимос қилди. Боиси, қизнинг ёрдамга муҳтож оиладан эканини эшитган эди. Беихтиёр ўзининг ёшлиги эсига тушди...

У Жиззах вилоятининг Фориш туманида, оддий оилада, Наврўз аканинг бешинчи ўғли бўлиб дунёга келди. Бир этак фарзандларни машаққатли ва ҳалол меҳнат билан вояга етказган ота-она: "Ўзимиз ўқий олмадик, болаларимиз олий маълумотли бўлишсин" деб, уларнинг таълим олишига жиддий эътибор беришди. Саримбек ўқувчилик йиллариданоқ тиббиётга оид китобларга қизиқарди. Отаси ҳам қаерга бормасин, охириги пулгача сарфлаб, ўғли тайинлаб юборган китобларни сотиб олар, унинг қувончини кўрганда, ўзи ҳам бир бўй ўсгандек бўларди...

У аввал Форишдаги 4-мактабда, сўнг Жиззахдаги 19-мактабда таълим олди. Мактаб директори бўлмиш Аҳмедов муаллим ўқувчилардан бирма-бир "Келажакда ким бўласиз?" деб сўраб чиққанида, Саримбек ҳеч иккиланмай: "шифокор" деган эди ўшанда. Яхши ният, ярим давлат деганлари рост экан. 1966 йили у Тошкент тиббиёт институтига ўқишга кирди. Шунда Наврўз ота ўғлининг кифтига қоқиб: "Энди, жўра (болаларининг катта бўлиб қолганига ишора қилганида шундай дерди), зўр дўхтир бўлмагунингча ўқийверасан!" деб қўйган экан ҳазиллашиб. Бу гап Саримбекнинг қалбидан туб-тубига муҳрланди. Айни пайтда бошқа бир олий ўқув юрти талабаси бўлган кичик ўғилни ҳам ўқитиш моддий таъминоти нозирроқ бўлган ота учун оғирлик қилса-да, ҳеч иккиланмай ўз шижоати билан йигитларга мадад бўлди. Саримбек ўқиш билан бирга, тўнлари касалхонада навбатчиликда турар, ҳам иш ўрғанар, меҳнат қиларди. Шунингдек, "Ёш жарроҳлар" тўғарагага ҳам аъзо эди. Жониворлар устидан ўтказиладиган амалиётларда тиббиётнинг сиру синоатларини ўрганиш билан бирга вақт топиб, штанга кўтариш машғулотларига боришни ҳам қанда қилмасди. Ахир мураккаб

...Саримбек ака навбатдаги кимёвий муолажа(химия-терапия)дан сўнг сочу қошлари анча тўкилиб, рангпаргина бўлиб қолган қизнинг тахлилларини кўздан кечираркан, кўнглини бир оғрик жизиллатиб ўтди. "Бу дард қизни ўзиники қилиб олишига сал қолибди. Яхшиям, кўрилатган чоралар 76 фоизгача шифо топишни кафолатлайди. Касаллик бошла-нишидаёқ даволанишни бошлаганида-ку, кўрма-гандек бўлиб кетарди-я... Аттатанг, энди ҳам-мамизга Худонинг ўзи мадад берсин!"

ган эндоскоп ускунаси орқали меъдага махсус сим юбориб, қонаётган ярани куйдириш йўли билан даволашни ҳам шу ёш шифокорга ўргатди ва унга маъмур соҳа бўйича илмий изланиш олиб боришни тавсия қилди. Ўзига билдирилган ишончдан боши осмонга етган Саримбек 1978 йили Москвадаги колопроктология марказига жўнаб кетди. Марказ директори, академик Владимир Фёдоровга ёш ўзбек йигитининг илмга ташналиги, изланувчанлиги маъқул тушди. Унга аспирантурада ўқишни таклиф этди. Саримбек 1979 йили Тошкент тиббиёт институти аспирантурасига қабул қилинган, машҳур тиббиётчи Владимир Фёдоров раҳбарлигида Москвадаги колопроктология илмий марказида "Тўғри ичак оқмаларининг қай-таланган турлари ва даволаш усуллари" мавзусида илмий иш бошлади.

Илм дарахтининг илдизи аччиқ, ме-васи ширин, дейишгани бежиз эмас экан. 1982 йил номзодлик диссертациясини ҳимоя қилган Саримбек отасининг "Зўр дўхтир бўлгунингча ўқийверасан", деган ўғитининг нақадар тўғри эканлигини яна

Уларнинг билимларини кучайтириш, тажрибасини ошириш учун ҳар йили турли хорижий мамлакатлардан кучли онкологларни юртимизга таклиф қиламиз, иш услубларини ўрганамиз. Шунингдек, аҳоли ўртасида ҳам турли ўсимтали хасталикларга нисбатан эҳтиёткорликни ошириш бўйича тушунтириш ишлари олиб борамиз. Ва бу соҳада яхши натижаларга эришдик ҳам. Ахир, инсон Тангри берган илоҳий нёмаат — танаси ва руҳиятини доим ёмон иллатлардан асраши лозимлигини ҳеч қачон унутмаслиги керак.

Раҳматли отам ҳар сафар уйимизга келганларида: "Ўқияпсанми ҳалиям?" дея талабаликда берган ўғитларини эслатиб қўярдилар. "Ҳали кўп ўқишим керак!" дердим отамнинг муд-даоларини ағлаб. Энди билсам, шифокор ўқишдан тўхтаса, янгиликларни ўзлаштирмаса ёки ижод қилмаса "яхши дўхтир" бўлолмас экан. Ота-онам 90 ёшга яқинлашиб, бу дунёни тарк этишди ва ҳаммамизни яхши инсон, малакали мутахассис бўлишга йўналтириб кетди. Бугун шогирдларимга ҳам, оила аъзоларимга ҳам уларнинг ўғитларини сингдиришга ҳаракат қиламан. Рафикам Хулқарой — филолог, ўғлим Бехзоджон, келиним Раънохон, кўёвим Санжарбеклар — тиббиёт фанлари номзодлари, қизларим Висолахон — гинеколог, Камолаҳон — ҳуқуқшунос, ўғлим Бунёдбек — иқтисодчи, кўёвим Абдувоҳид — молия ходими, келиним Наргизахон — талаба. Етти нафар набирамнинг бахту камолини Оллоҳдан сўрайман. Шундай юрда яшаётганимга, одамларнинг дардини ари-тиш имконига эга эканимга шукр қиламан!

Ҳар бир инсон ўз ҳаётининг ижодкоридир. Унинг маъмуни ва файзи шу тақ-дир эгасига боғлиқ. Республика Онкология илмий маркази директори, Тошкент тиббиёт академияси жарроҳлик кафе-драси профессори Саримбек Наврўзовнинг тақдир битикларида ана шундай ибратли воқеалар, ҳавас қилса аризу-лик эзгуликлар кўп. Биз бу олижаноб инсон билан табарруқ 63 ёшларини қар-шилаётган муборак лаҳзаларда учраш-дик. Кадрдонлар, олимлар, ҳамкасб-лару шогирдлар кўнглида жўш ураётган эзгу тилакларга қўшилиш барбариди барчага яхшилиқ, саломатлик соғинган бу улкан қалб эгасига биз ҳам ОФИҚ-СИЗ ҲАЁТ йўлларини тилаб қоламиз.

Санобар ФАХРИДДИНОВА,
"Оила ва жамият" муҳбири. (t)

«Меҳр борки, уmid сўнмагай»

— дейди Республика Онкология илмий маркази директори, тиббиёт фанлари доктори, профессор Саримбек Наврўзов

операция жараёнлари жарроҳдан баку-ват, соғлом ва зйрак бўлишни тақозо этишини у ўша пайтлардаёқ ағлағанди-да. Қолаверса, "жарроҳ" деган номни олиши учун таниш-билиш, "қўллаб юбо-риш" деган гаплар кетмайди. Фақат би-лим, тажриба ва худо юктирган иқтидор-гина бу касб эгасини одамларга наф кел-тирадиган инсонга айлантириши мумкин. Саримбек бу ҳикматни устозлари — ака-демик Ўқтам Орипов, тиббиёт фанлари номзоди, доцентлар С.И. Файн, Т. Янба-еваларнинг ибратли сабоқларидан ағла-б этди.

Олий даргоҳни тугатгач, бир йил Жиз-зах вилояти касалхонасида интернатура-ни ўтаб, кейин Тошкент тиббиёт инсти-тутининг факультатив жарроҳлик кафе-драсида клиник ординатура жараёнлари-ни ўтказди. Институт ректори Ўқтам Ори-пов япониялик тиббиётчилар совга қил-

бир бор юрагидан ўтказди. Тошкентга қайтиб, яна ўз ишини давом эттирди. Кўп вақтини мутолаа ва тажрибасини оши-ришга сарфлади. Ўқигани, ўргангани сари ўзини ҳамон кўп нарсани билмайдиган-дек ҳис қиларди. Йиллар, турли хаста-ликлар билан қабулгача келаётган бемор-лар дардига дармон топиш ўйи шифо-корнинг докторлик ишига мавзу берди. Ва ниҳоят "Сурункали йўғон ичак қабзия-ти ва унинг диагностикаси, даво усулла-ри" деб номланган мавзу устида илмий-амалий изланишлар олиб бориб, тибби-ётнинг бу жумбоқли муаммоларига ечим топди.

Салоҳиятли, изланувчан мутахассис ҳамма жойда ҳам қадрли. Саримбек Нав-рўзовни ўша пайтда Москвадаги Вишневский институтига директор бўлиб ўтган устози Владимир Фёдоров ўзи би-лан ишлашни таклиф қилганда эса, ус-

тозига миннатдорлик изҳор этиб, она ватани, эли олдида қарзи, ўз фарзанд-лик бурчини шараф билан ўташ нияти борлигини айтганида, у кишининг ҳам шогирдидан кўнгли тўлди ва самимий ра-вишда чин юракдан оқ йўл тилади.

Истеъдодли, ўз соҳасини чуқур эгал-лашга бел боғлаган мутахассисга ишонч билдирилиб, Соғлиқни сақлаш вазирли-ги томонидан колопроктология маркази ташкил этилган, Саримбек Наврўзов шу марказга бошлиқ этиб тайинланди. Бош колопроктологнинг тинимсиз саъй-ҳара-катлари билан бу ерда ўн йил ичида ма-лакали мутахассислар, 40 дан ортиқ фан номзоди ва докторлари етишиб чиқди. "Ўзбекистонда ярали қолитлар" деган долзарб мавзу бўйича илмий-амалий тах-лиллар, ўқув қўлланмалари чоп этилди. Масканга 1998 йили "Илмий марказ" ма-қоми берилди. Ва 2000 йили тажрибали шифокор, иқтидорли ташкилотчи, тибби-ёт фанлари доктори, профессор Сарим-бек Наврўзов республика Онкология ил-мий маркази директори лавозимига му-носиб кўрилди...

Ҳаётда сўқмоқлар кўп, аммо тўғри йўл битта эди. Саримбек ака ўша йўлдан кетаётганди. Шифокор ўзига ишончи то-пирилган ишга бутун иқтидорини бағиш-лади. У ҳар қандай касалликка ҳам чора топишга ҳаракат қилар, операция жара-ёнларида эса томоман ўзини унутар, бу-тун тажрибаси, билими, ақлу шуури бар-моқларида жамланиб, беморнинг дарди билан курашар, "рақиб"ини мағлуб қил-магунча қўймади. Операциядан сўнг ҳам анчагача "транс ҳолати"дан чиқолмасди. Чунки беморнинг тақдирини доим шифо-корнинг диққат марказида турарди.

— Бу шифохонанинг номиёқ одам-ларни бир сепкантириши табиий, — дей-ди Саримбек ака. — Онкологик касаллик-лар билан хасталанган бемор гўё ўлимга маҳкум этилгандек таассурот уйғоти-ди баъзиларда. Ҳолбуки, бугун марказимиз

САВОЛ-ЖАВОБ

Бола нега қўрқади?

— 10 яшар жиянимнинг сочидан 3-4 йилдан буён бит аримайди. Турли воситалар вақтинча ёрдам беради, холос. Бўлмаса, хамиша соч тозалигига риоя қилади. Шифокорларнинг айтишича, бу вақт ўтиши билан йўқолиб кетармиш. Энг ёмони бола кун сайин озиб кетяпти, тез толикади, иммунитети сусайиб, осон касалланадиган бўлди. Бунга битлашнинг алоқаси борми? Уни қандай йўқотиш мумкин?

Раъно Ҳайитметова,
Қарши

— Битдан халос бўлмасликнинг сабаби бола яшаётган уйда ҳашарот уруғи сақланиб қолганидир. Хонадонни обдон дезинфекциялаш, сочни умуман, олиб ташлаш лозим. Тозалика риоя қилишда дезинфекцияловчи совун ва шампунь ёрдам беради.

Ўзингиз муаммони ҳал қилолмасангиз, вилоят санитария эпидемиология диспансериға мурожаат қилиб, уларнинг кўмағида бу ҳолатга барҳам беришингиз мумкин.

— Дарсда ўтирганимда кўп керишаман. Одам нега керишини тушутириб беришгиз.

Мавлуда Норматова,
21 ёш, Тошкент

— Керишишга мойиллик танада моддалар етишмаслигидан келиб чиқади. Жумладан, кислород танқислиги, темир моддаси етишмовчилиги (анемия), йод, кальций камлиги ҳам бунга сабаб бўлиши мумкин. Қон боиси пайсаяганда ҳам одамда ланқлик, керишиш кузатилади. Шу сабабли қон ва бошқа лаборатория таҳлилларидан ўтиб, шифокорға мурожаат этинг.

— Фарзандимнинг бошида 4 ойлигидан бери қизил ҳолча пайдо бўлган. Вақт ўтгани сайин у каттараетганга ўхшайди. Бу нима бўлиши мумкин?

М. Курбонова,
Урганч

— Ҳолча қон томирларидан ривожланган хавфсиз ўсма — гемангиома бўлиши ҳам мумкин. Бунга болалар онколог тўғри таххис қўйиб даволайди. Аввало, ҳолни санитметрлаб ўлчаб, ҳақиқатда каттараетганини билиш керак. Ўз билганингизча ҳеч қандай муолажа қилманг.

— 6 ойлик чақалогимнинг оғзидан кўп сув оқади. Натижада лабининг пастига учуққа ўхшаш қизил тошмалар чиқяпти. Айримларнинг айтишича, болани ҳадеб ўпса ҳам шундай бўларкан. Шу рости?

З. Эшмуродова,
Тошкент шаҳри

— Ҳатто соғ болани дамба-дам ўпиш ҳам умуман, ярамайди. Лекин сиз айтган хасталикнинг сабаби бу эмас. Фарзандингиз тиши чиқиши арафасида бўлгани учун сўлак ажралиши кўпайган. Айниқса, ёзда тиш чиқиши қийин кечгани учун сўлак кела бошлайди. Бунда «Камистат» гел, «Колгел» оғиздан сув келишини камайтириб, тиш чиқишини тезлаштиради. Сўлак камайса, тошма ҳам йўқолади. Тошмани йўқотиш учун лаб остига «Кастия» воситаси суртишни ва тозалikka риоя қилиш (қўлдаги нарсаларни оғизга солмаслик, болани ўпмаслик) керак.

— Чақалоқни бешикка беламоқчи бўлганимда чирқираб йўғлаб юборганди. Кейинги пайтларда машинага ўтирмақчи бўлганимизда ҳам қўрққан-дек бакириб йўғлайдиган бўлган. Болам нега усти ёпик нарсалардан қўрқади? Бу руҳий касалликми?

— Бу ҳолатга невропатолог аниқлик киритади. Чунки қоронғуликдан қўрқиш ва сиз тасвирлаган ҳолат кислород танқислигидан дарак бериши мумкин. Бунга хомиладорлик ва туғруқнинг оғир кечгани сабабчи. Тўсатдан, сабабсиз, кучли ва қисқа йўғи эса талвасанинг бир турига қиради.

Саволларга тиббиёт фанлари номзоди
Дилфуза ТУРДИЕВА ва олий тошфали терапевт
Муқаддас ИСМОИЛОВА жавоб берди.

Академик Мирзакарим Норбеков услуби бўйича ҳеч қандай дори-дармонсиз, ташқи таъсирларсиз 10 кун мобайнида турли хил машқлар ёрдамида инсоннинг ички ҳимоя кучлари ишга солиниб, кўплаб дардлардан фориг бўлишингизга кўмаклашалади.

Саломатлик дунёни қутқаради!

1998 йили Москва шаҳрида Норбеков раҳбарлиги остида ишлаб чиқилган тизим бўйича тренинг курслар ўтказиш мақсадида Инсон саломатлигини тиклаш институти ташкил этилди. Институт ташкил этилганига қадар Норбеков услуби 22 йил давомида шаклланди, Ўзбекистон ҳудудида ҳамда Россиянинг қатор шаҳарларида синондан ўтказилди ва такомиллаштирилди. Ҳозирда Норбеков тизими бўйича курслар Россия, МДҲ ва Болтиқ бўйи давлатлари ва узоқ хорижий мамлакатларнинг 200дан ортиқ шаҳарларида олиб борилаётган. Норбеков ўз услуби асосида йигирма икки йилдан кўпроқ муддат мо-

байнида катта тажрибалар олтириб, янги методикалар кашф этди, қатор мукофотлар ва халқаро дипломларга сазовор бўлди. Клиник тадқиқотлар нафас олиш, ошқозон, таносил аъзолари, юрак-қон томир, асаб, эндокрин, иммун тизимлари сурункали касалликларида ажойиб натижаларни тасдиқлади. Норбеков методикаси дори-дармонсиз, жароҳлик амалиётисиз кўриш қобилиятини тиклашга, кўз нервлари атрофияси, миопия, астигматизм, турли хилдаги дистрофиялар, катаракт ва бошқа хасталикларни даволаш имконини беради. Академик Норбековнинг даволаш тизими мавжуд касалликлардан фориг бўлишнинг ўн хил

табиий усулини тақлиф этади. Булар — бўғимлар, мускуллар, ирода, тасаввур гимнастикалари, иммунитетни мустаҳкамлаш, контактсиз гинекологик ва урологик аутомассажни амалга ошириш, тери нуқсонларини бартараф этиш (жисмоний ёшариш), ҳиссиётлар машқи, кўриш ва эшитиш қобилиятини тиклаш каби даволаш усуллари. Норбеков машғулотлариға келган тингловчи машқлар давомида оладиган ижобий қуввати оилада тотувлик муҳитини мустаҳкамлашга, болалар ва ота-оналар ўртасида муносабатни яхшилашга ёрдам беради. Асабларнинг меъёрий тарзда фаолият юритишини таъминлайди.

«Норбеков услуби ҳақида кўп бор эшитганимиз, аммо ҳафсала қилиб машғулотларга боролмаганимиз. Бироқ оғриқлар безовта қилавергач, у ерга қатнашга қарор қилдим. Қувонарлиси шундаки, мен бу ерни танлаб адашмаган эканман. Чунки, машқлар давомида кўп нарсаларни ўргандим, соғлигимни тиклашга эришдим. Ошқозон, жигар, буйрак хасталикларидан халос бўлдим, кўриш қобилиятим ҳам яхшиланди. Инсоннинг ўзи бир мўъжиза экан, Яратган бандасига берган дардининг давосини ҳам қўлимизга тутиб қўйган. Бунга етишиш учун эса биздан фақат оғизга ҳаракат ва ирода талаб қилинаркан. Машқлар давомида кун сайин ёшараётгандек ҳис қилдим ўзимни. Бу ерда ўрганганларимни бир умр ҳаётда қўллаб яшайман.

Донугул Жўраева,
Жиззах вилояти».

Бир сўз билан айтганда ҳам оддий, ҳам ўта сирли машқлар ёрдамида турли хасталиклардан фориг бўлишнинг ўзи жуда ажойиб туюлди менга. Ешим 71 да. Касалликларим ҳам талайгина. Бир жойимни даволатсам, яна биттаси чиқиб туради. Академик Мирзакарим Норбеков йўлга қўйган даволаш услубининг яна бир самарали томони шундаки, қўлланилаётган машқлар давомида сиз ўзингиздаги мавжуд касалликларнинг барчасига қарши курашаётгансиз. Ва, албатта, бу ердаги машқларнинг ҳеч бири бесамар кетмапти. Норбеков ҳамда унинг шогирдларига миннатдорчилик билдираман. Омон бўлинглар!»

Тошазизр ота Мирзадиёров,
Тошкент вилояти.

«Биз биламизки, танамизда бешта ҳис этиш аъзоларимиз бор. Булар кўз, бурун, оғиз, қулоқ ва онгдир. Кўзимиз билан кўрамыз, завқланамиз. Бурнимиз билан ҳид биламиз, оғзимиз билан таъм сезамиз, қулоғимиз билан эшитамиз, тинглаймиз, онгимиз билан эса мулоҳаза юритамиз, ўйлаймиз, фикрлаймиз. Аммо инсонда яна бир шундай ҳис қилиш аъзоси бор эканки, бундан жуда кўпчилик беҳабардир. Бу Қалбдир. Ҳа, ҳа, ҳар бир инсон ўз қалби билан ҳам ҳис қилиши, кўра билиши мумкин экан. Бу жуда қизиқ ва ўта самарали жараён эканлигига гувоҳ бўлдим. Инсоният организмнинг узоқ яшаши, соғ-саломат ва албатта, бахтли умр кечиришида қалб кўзининг ўрни чексиз экан. Машқлар давомида мен кўп синоатларни ўргандим десам, муҳолага бўлмайди. Ачинарлиси шундаки, ер юзидagi инсониятнинг 97 фоиз аҳолиси бундай имкониятдан беҳабардир. Одамларнинг фақат 3 фоизгина олтинчи ҳис қилиш аъзосининг мўъжизасидан баҳраманд яшаркан. Ҳаётда энг бахтли инсон — жисмоний ва руҳан соғлом инсон ҳисобланади. Мен барча юртдошларимизни ушбу бахт манзиллига тақлиф қиламан.

Шоҳалол Муқимов,
Тошкент шаҳри».

МАНЗИЛИМИЗ:

Тошкент шаҳри, Чўпон ота кўчаси, 23-«а» уй.

Мўлжал: метронинг М.Улуғбек бекати, 9 қаватли сариқ биннинг орқасидаги 2 қаватли бинода.

Маълумот учун телефонлар: (8 371) 276-44-59; 276-28-89.

www.norbekov.uz e-mail: madadi-sino@mail.ru

Таништирув куни: 28 январь соат 10⁰⁰да

Биринчи куни кириш бепул

Гувоҳнома
№ 000162.

«ЎКТАМХОН-НУР» ЎҚУВ МАРКАЗИ

қуйидаги ўқув курсларга тақлиф этади:

Тикувчилик — 3 ой, бошловчилик — 6 ой.
Тўй ва оқшом либослари — 1-2 ой.
Аёллар костюм-шим, плаш-пальто — 1-2 ой.
Ҳамшира — 6 ой. 4 ойи ўқиш.
Ҳамшира (тезкор) — 3 ой.
Тиббий массаж — 2 ой. Нуқтали — 1 ой.
Торт ва пиширчиқлар — 2 ой.
Пишириқлар олий курси — 1 ой.
Уйғурча таомлар ва салатлар — 1 ой.
Аёллар саргарошлиғи — 3 ой.
Педикюр, маникюр — 1 ой.
Саргарошлик — 3 ой.

Ўқиниш тугатганларга ДИПЛОМ берилади.

Манзил: Тошкент шаҳри Юнусобод тумани,
3-мавзе, 1-уй, 31-хона. Мўлжал: Юнусобод дехкон
бозори орқасида.
Тел: (8 371) 221-17-95, (8 371) 221-77-72 (кундузи),
(8 371) 225-97-93 18:00 дан 22:00 гача.

Тўй ва оқшом турмақлари ва макиж — 1 ой.
Бухгалтерия ҳисоби — 3 ой.
Элита парда ва чойшаблар тикиш олий курси — 1 ой.
Саргарошлик — 2-3 ой (ўйил болалар учун).
Қашқаччилик — 3 ой (машинкада вышивка).
Тикувчилик — 2 ой.
Инглиз тили — 3 ой, бошловчилик — 6 ой.
Рус тили — 3 ой, бошловчилик — 6 ой.
Бизер, яъни мунчоқ тикиш — 2 ой.
Сунъий гул ясаш — 1-2 ой.
Компьютерсабоқлари — 2 ой. Интернет — 1 ой.
Арабча ва миллий рақс — 3 ой.

Барчаси амалиёт билан
Етоқхона мавжуд

Филиал
Манзил: Ҳамза тумани Фарғона
йўли. Қўлиқ 4-уй 40-хона.
Тел: (+99897) 785-90-30 (кундузи)

«Elegance dying and printing systems CO» Ўзбекистон-Туркия қўшма корхонаси
Устав фонди таъсисчилар томонидан тўлиқ шакллантирилмаганлиги сабабли Ни-
зом жамғармаси 150 минг АҚШ долларидан камайтирилиб, 22 млн. сўмга туши-
рилганлигини маълум қилади. Мазкур корхона масъулияти чекланган жамиятга
айлантирилади.

Даъво ва эътирозлар Бир ой давомида қабул қилинади.
Мурожаат учун тел: 708-13-00.

Бир ҳовуч дур

Эътиборингизни болалардаги қусур ва иллатларга барҳам беришгагина эмас, улар-
да ҳаётбахш муҳаббат уйғотишга қаратинг; муҳаббат бор жойда — ахлоқ болага туйғу
сифатида сингдириб юборилмоғи керак.

Г. ГЕГЕЛ

Жисмоний машқлар ақлий машғулотларга зарар етказди, дея фикр юритиш аянқли
янглишувдир! Гуё бу икки иш бир-бири билан ёнма-ён, бир-бирига муштарак ҳолда
олиб борилиши мумкин эмас эмиш!

Ж. Ж. РУССО

Ўғригина болалар

Газетамизга мақола тайёрлаш учун бир туман ички ишлар бўлимига бордим. Вояга етмаганлар билан ишловчи бўлими ходимининг менга тақдим этган маълумотлари орасида қизиқ бир нарса эътиборимни тортди. Ўғирликка қўл урган 12-14 ёш оралиғидаги уч боланинг таржи-маи ҳолига назар ташласам, уларнинг ҳар учови ҳам ўғай ота қўлида тарбияланар экан! Бу та-содифи, ёки одатий ҳол?

Бу болаларнинг суҳбат жараёнидаги сўзлари ҳеч ёдимдан чиқмайди.

Сардор:

— Очигини айтايки, сизга, ўғай отам мени унчалик ёқтирмайди. Мен тўрт ёшга кирганим-да онам дадам билан ажрашиб кетган экан. Кейин ана шу дадамга турмушга чиқибди... Бу дадам авваллари менга қаттиқ тегмас-ди. Фақат сўкариди ҳолос. Укам туғилганидан кейин эса мени баттар ёмон кўриб қолди. Унинг тергашлари, калтаклашлари жо-нимга тегиб кетди. У ҳатто онам берган пулларни ҳам олиб кўярди. Шунда ўртоқларим билан байрамда шаҳар айланмиш учун кўшимизникидан пул ўғир-ламоқчи бўлдим. Агар ўғай да-дам оғим берган пулларни олиб қўймаганида... мен бундай қил-масдим.

Шавкат:

— Мен ҳам дадамни ёмон кўраман. Ўзимнинг дадам жуда-ям яхшийд...

Дирёбек:

— Укам бор эди, уни дадам ўзи билан бирга олиб кетган. Бошқа шаҳарда яшади. Улар-ни роса соғинаман, кечалари уйғониб сўроқлайман. Ойимга оборинг десам, «Овозингни ўчир, биз учун энди у даданг ўлган, укангнинг менга эслатма!» — деб уришиб берди. Кейин мен уйдан чиқиб кетдим. Укамнинг олдида бориш учун пул керак эди. Кўчада тўхтаб турган маши-надан пул ўғирладим... Энди ҳечам бундай иш қилмайман. Ишонинглар. Мен ўз дадам ва укам билан яшашни истайман!..

Ҳали ҳаёт нима эканини ан-глаб улгурмаган бу ўсмирларнинг айби нима? Нега энди улар кат-таларнинг хатоси учун тоvon тўлашлари керак? Тўғри, улар ҳуқуқбузарлик қилишган, жиноят кўчасига қадам босишяпти. Бироқ «нима сабабдан?» деган саволга ҳам жавоб топиш мум-кин эмасми?

Болага дўст

Бўлолсангиз...

Нигорахон АРИПОВА, пе-дагог-психолог:

— Ҳаёт, яшаш деганлари ра-вон йўл эмас. Инсон бу йўлда қоқилади. Ҳамма ҳам биринчи турмушидан бахт топиб кетавер-майди. Бахтга интилишнинг кей-инги бекатида эса табиийки, му-аммо туғилади: бола ёки фарзандлар энди ўғай ота (она-нинг ҳам) нинг қошу қовоғига қарашга, унинг измига бўйсун-ишга мажбур бўладилар.

Мутахассисларнинг фикрича, шундай ҳаёт кечирishга маҳкум бўлган болаларнинг 67 фоизи ҳеч қачон ўз оталарини эсдан чиқара олмайди, яъни икки отани таққослаш истаги уларда ниҳоятда қучли бўлади. Табиийки, боланинг ўз отаси ўрнини босиш осон иш эмас. Негаки, улар бир-бирларига қалбдан ило-хий ришта билан боғланган бўлади. Шунинг учун бундай пайтда ўз отасини инкор этти-ришга уриниш, унутмайлик, ях-шиликка олиб келмайди.

Шу сўзни эшитганда, негадир, бироз сергак тортамин ва... беихтиёр кўнглимизга сезилар-сезилмас бўлса-да, гашлик, хавотир инади. Лекин танганинг ҳам иккинчи томони бор, дейдилар. Ахир тақдир деганлари ҳеч кимнинг пешонасига мажбуран ўғайликни ёзиб қўймагандир. Тўғрими?

Жуда кўп кўрганмиз, гувоҳмиз, асли ўғай бўлса-да, болаларига чинакам меҳр кўрсатиб, бирор марта кўнглини ўқситмаган ота-оналар қанчадан-қанча! Ва ўз назбатида ўғайлик азобини тортиб, юрагини бир умрлик ар-мон эзаётганлар ҳам минг афсуски, учрайди...

Қуйидаги ҳаётий мисолга эътибор беринг: Ўтган йили ҳузуримга бир киши келди. «Кўп йиллар фарзанд кўрмадим. Шу сабабли охири саккиз яшар ўғли билан эридан ажрашган ёлғиз жувонга уйландим. Аёлим билан муносабатларимиз жуда яхши. Аммо бола менга ҳеч қўниколмапти. Мени ота сифа-тида қабул қилишни умуман, ис-тамайпти. Мен эса унга ҳар қанча меҳрибончилик кўрсат-майин, лекин у менга сира қўниколмапти, нима қилишни билмай қолдим», — деди у. Бу эркакнинг мақсади ҳолис экан-

дик. Бора-бора отамизга чин дилдан меҳр қўйиб қолдик. Унинг хатти-ҳаракати туфайли биз камлик кўрмай улғайдик, институтларда ўқидик, касб-кор-ли бўлдик. Синглимизни ҳам яхши жойга узатдик, ҳар ҳафта хабар олиб келамиз. Агар шу отамиз бўлмаганида, ёлғиз онам бизни бу даражага етказиш-лари даргумон эди. Ҳозир иккала-сиям ҳурмат-иззатда, бизларни дуо қилиб ўтиришибди. Энг қизиғи, бизнинг фарзандлари-миз уларнинг ўғай эканликлари-ни билишмайди. Айтмоқчиман-ки, ҳамма ўғай оталар ҳам, она-

мени ўзига ром этди. Унинг уч ёшли ўғли ҳам бор эди. Бир ойча гаплашиб юрдик, кейин у менга шарт қўйди: «Агар мени севсангиз, хотинингиз билан ажрашиб, уйланасиз.» Аввали-га турли баҳоналар билан рўйхушлик бермадим. Муноса-батларимиз жиддийлашиб кет-ди ва у бир кун кескин равиш-да: «Менга келиб кетадиган эр керакмас, сиздан иккиқатман, эндиам уйланмасангиз маҳал-лангизга бориб шармандангиз-ни чиқараман», деб туриб олди. У десам бу деди, бу десам у деди. Хуллас, хотинимни ўғлим

ЎҒАЙЛИК

тақдирга битилган тамға эмас!

Ота дунёдан кўз юм-ганда, болаларига ота ўрнини босадиган аёлги-на чинакам онадир.
И.ГЕТЕ

лар ҳам ёмон, деганлар янгли-шади. Уларнинг орасида ёмони-дан кўра яхшилари кўпроқ...

Сўнги пушаймон...

Балки янглишаётгандирман, лекин менинг назаримда, ўғай она-лардан кўра бугун ўғай оталар сони нисбатан ошаётганга ўхшайди. Қўлимдаги ушбу мактубни озо-дликдан маҳрум этилган бир инсон йўллаган. Унинг изтиробили кечин-маларига эътибор беринг:

“Итирма ёшимда онам тан-лаган қизга уйландим. У тортин-чок, меҳнаткаш, ақли эди, ле-кин нимасидир менга ёқмасди. Ҳатто ўғили бўлганимизда ҳам, унга юрагим ҳеч илимади. Ишим юришиб, чўнтагим пулга тўлгач, ўзимча бошқачароқ ҳаётни кўмсай бошладим. Ку-тилмаганда кўчада бир гўзал аёл билан танишиб қолдим. У жуда ҳушмуомала, чиройли кий-инган, сочлари кесилган, хул-лас, қайсидир жиҳати билан

билан бирга кўчага қувиб солиб, Камола ва унинг ўғли билан яшай бошладим. Ҳа, мен ўз фарзандимга эмас, ўғай ўғлим-га оталик қилишга уринардим. Ҳаммаси изга тушгандай бўлди. Аммо ахён-ахёнда юрагимда нимадир галаён қилар, чирой-ли хотинчам талаби билан ўғай болага ўйинчоқлар сотиб олган-имда, ўз пуштикамаримдан бўлган ўғлим ёдимга турарди. Шундай пайтда ҳалиги эркатой кўзимга балодай қўриниб ке-тарди. Ўғлини ёқтирмасдимму, онасидан кўнгил узиб кетолмас-дим. Вақт ўтгани сари мендаги бу ғазаб кучайиб бораверди. Камоланинг ёнида номигагина унга яхши муомала қилардим-да у йўқлигида болани уриб-сўқиб йиғлатардим. Шу орада Камоланинг иккиқатлиги ҳам ёлғонлиги аён бўлди, мени ал-даб, ўз йўриғига солган экан.

Бир кун биринчи хотини-нинг турмушга чиқаётганини эшитиб қолдим. Алам ўтида қов-

рилдим. Ундан ўғлимни тортиб олмоқчи бўлиб, уларига бор-дим. Дарвозада қайнотам қарши олди. “Қайси юз билан келдинг бу уйга номард? Бир манжала-кига илакишиб, она-болани кўчага қувиб солганимда, қақа-лоқ тўрт ойлик эди. Ҳозир у уч ёшга тўлди. Сени инсофга ке-либ қолар деб қизим бечора уч йил кутди. Шу пайтгача битта нон билан уларни йўқлашга қурби етмаган сендай кўрнамак-ка эркак деган ном ҳайф, кўзим-дан йўқол!” — дея қувиб сол-ди. Итдай ҳайдалгач, ҳўрлигим келди ва ўша кун роса тўйиб ичдим. Уйга қай аҳволда борга-нимни билмайман. Эшикни ўғай ўғлим очди.

“Ойинг қани?” — дедим ғазаб билан. Кўз олдимдан ўз ўғлим, қайнотамнинг қахрили нигоҳлари кетмасди. Ҳамон аламзада эдим. “Бувимникига кетувди. Улар кас-сал экан”, — деб жавоб берди у кўзлари жовдирба. “Сен нега бирга кетмадинг?” жahl устида ўшқирдим яна. У бўлса, қўрқа-писа: “Ойим даданг келганлари-да уйда бўл, уларда қалит йўқ деганди. Шунинг учун...” деёл-ди ҳолос.

Сўнг ўрнимга кириб ётдим. Ҳаёлларим чувалашарди. Ким биландир жанжаллашгим келар-ди. Ичимдаги шайтон мени маҳв этиб борарди. Ўша пайтда эшик очилиб, “Дада, овқат ейсизми?” — деб ўғлим кириб келди. “Йўқ! Йўқол кўзимдан!” — бақирдим. “Совуқ чой-чи?”

Қанча вақт ғазабдан титраб ётдим, билмайман, бир маҳал кўзим илинибди. Устимда оғир-ликини сездим. Уйғониб кетдим. Ўғай ўғлим устимдан ошиб ўтиб, қараётининг бу четидан нимани-дир олишга уринарди. “Нима қилаяпсан?” — деб сўрадим. — Ўйинчоғим... Ўйинчоғимни ол...

— Ит! Ўз ҳолимга қўясани-йўқми, ҳароми!!!

Болани қандай қилиб хона бурчагига отиб юборганимни бил-май қолдим. Бу ҳам етмагандай, ўрнимдан туриб, уни аямий тепа кетдим. Бола бир-икки бычқилла-ди, сўнг тинчиб қолди. Кўзим ярқ этиб очилди. Нима қилиб қўйгани-ни шу тобдагина англадим...

У касалхонада икки кундан кейин кўзини очди. Докторлар жигари эзилган, дейишди. Бола бечора бир ҳафта қон қусиб ётиб, жон таслим қилди... Унинг кўзла-ри очик кетди. Жон бергандан кейин ҳам нигоҳларидаги «Мен сизга нима қилдим? Айбим нима эди?» деган маъно йўқолмади. Менимча, бу нигоҳ мени ўлгуни-мча таъқиб қилаверса керак...

Мени суд қилишди. Узоқ муддатга қамалдим. Қамокдан-ку, бир кун овоз бўларман. Аммо виждон азобидан-чи? Қачон ҳалос бўламан?

Бу мактубни айрим ўғай ота-ларга сабоқ бўлар деган умид-да сизга йўллаяпман. Кўнгли ярим гўдакларда гуноҳ йўқ. Бу ҳақиқатни икки дунёда ҳам унут-манг”...

Хулоса ўрнида:

Биз бугун қаламга олган мав-зу орқали кимнингдир дилини ўқситган бўлсак, минг бора уэр. Ёки яна кимнингдир кўнглидаги гапни айта олган бўлсак, му-родимиз ҳосил бўлибди. Муддо-миз аслида шу эди: ҳеч бир ота-она ва бола ўртасидаги меҳр иплари узилмасин. Юракларни сазимий оқибат туйғуларини тўлдирса, юқоридаги каби но-хуш ҳолатларга ҳаётимизда асло ўрин қолмайди.

Шаҳло ТОШБЕКОВА,
“Оила ва жамият” муҳбири.

ОЙНА

Касалхонанинг шинамгина хоналаридан бирида икки аёл каравотда ўтириб шифокорни кутишарди. Хонага пилдирдак ҳамшира кирди. Унинг эғнидаги оппоқ халати тик қоматини янада кўркем кўрсатар, оппоқ қалпоги остида мангалайига тушиб турган сочлари ўзига ярашиб турарди.

— Феруза Муродова келаяптилар, — деди шошилиб ҳамшира. Унинг ортидан кирган шифокор дастлаб бир қанча кундан бери

дим, дугонажон. Судландим, қамалдим, хуллас... бари бир бало бўлди. Ўзимни ўзим хароб қилдим. Бориға қаноат қилмай, аллақандай одамларга қўшилиб, ўғирликка қўл урдим. Кейин шу ишни касб қилдим. Ўғирлик билан кўп нарсага эришаман деб бор будимдан айрилдим.

— Сен-а, нега бундай бўлди? Эсли-хушлигини қиз эдинг-ку! Яхши одамларнинг боласи бўлсанг?

— Менимча, бу болаларнинг ҳаммасига арзимасгина бир нарса сабаб бўлган.

— Билинмагани қанча экан? — Арзимас, битта хўрозқанднинг пули бўлар, — деди отаси. Онанинг кинояси энди зардага айланди:

— Мен чўнтагингизга тушсам, битта хўрозқанднинг пулига тушмасман. Кўпроқ урарман.

Отаси унга кўнглидагини айтди:

— Шу болаларингдан бирови тегинмаяптикикин деб гумонсираяпман-да?

— Шу арзимаган пулгама ота гўри қозихонами? Сўрашса, ўзингиз ундан кўпроқ берасиз-ку!

— Ҳамма гап шунда-да, онаси. Ўзим берганим бошқа, сўрамай олгани бошқа...

Она эса ҳақ билан отанинг озғига урди:

— Кўйинг-е! Ёмон ваҳимачи бўлиб кетаяпсиз. Арзимаган қақа деб болаларнинг кўнглини ўқитманг. Балки ўзингиз тушириб қўяётгандирсиз. Майдақашсиз-да ўзингиз ҳам!..

Дилдора Феруза Муродовага ана шу воқеани айтиб берди. Каттик ўксинди.

— Шу билан дадам эътибор бермай қўйдилар. Ойим айтган ўша "арзимаган нарсаси" — бор-йўғи битта хўрозқанднинг пули бутун ҳаётимни издан чиқариб юборди.

— Қара-я, наҳот, шу нарсадан бошланган бўлса кўргиликларинг?

— Вақтида олди олинмаса кичкина хато катта жиноятни етаклаб келар экан. Энди яқинларимнинг олдида ҳам, мени билганларнинг олдида ҳам юзим шувит бўлиб қолган. Кўп қўйналдим. Уят ўлимдан қаттиқ экан. Қилмишларимни деб қаттиқ азоб чекдим.

Феруза дугонасига қараб ичидан эзилди, унга нима деб таскин беришни ўйлади:

— Азоб виждонинг даволайди. Энди ўзингни кўлга ол.

Дилдора эса оғир хўрсиниб: — Бу айтишга осон, дугонажон. Қўлимдан келармикин? — деб қизариб-бўзарди...

Баҳор АЛМУРАТОВА

Хўрозқанд пули

юрак хасталиги билан ётган ўттиз ёшлардаги аёлни кўрди, уни обдон текширди. Сўнг кейинги беморнинг ёнига ўтди. Унинг касаллиги варакасига синчилаб қараб чиқди. Сўнг ўзига юзланди:

— Хў-ўш... Дилдора Ботирова, юрагингиз авваллари ҳам хурж қилиб турармиди?

Бемор аёлнинг овози титраб, зўрға жавоб берди:

— Феруз... Феруз... Феруза Муродова синчковлик билан ҳалиги аёлга қараб қолди-да, сўнг уни таниди:

— Дилдор... Наҳотки бу сен бўлсанг? Ҳеч ишонгим келмаяпти! Шунча йиллар ўтибди-я! Кўзларингдан танидим.

Дилдора афсус ва надоматдан ух тортиди. Бехитиёр ўқувчилик йилларини хотирлаб кетди. Эсланган сайин баттар ўртанди. Ортиқ бу азовларга бардос беролмай, йиғлаб юборди. Феруза куюнчақлик билан уни тинчлантиришга тушди:

— Ҳаммаси жойидами? Оиланг, эринг, болаларинг? Ўзинг?

Дилдора аранг гапирди: — Кўй, ўзимдан гапирганим йўқ.

— Бу нима деганинг? Ҳамма-миздан олдин сен турмуш қургандинг-ку, қизларнинг ичини куйдириб.

— Ҳаммасини ўзим барбод қил-

Дилдора энди болалигини эслаб кетди. Ота уйи. Олти ёшлардаги қизалоқ секин ётоқхонадаги шкаф ёнига боради. У ёқ-бўёққа аланглайди. Эҳтиёткорлик билан астагина, ўғринча шкафни очади. Дадасининг костюми чўнтагини қовлайди. Тахлоглиқ пулдан биттами иккитасини олиб, қолганини жойига қўйиб, ўғри мушқудай шиппилаб хонадан чиқиб кетади...

Кейин кўнларнинг бирида Дилдоранинг отаси онасига ташвиш билан гапирди қолди: "Билмайман, хотин, шу рақиб кунинг бирида чўнтагимдаги пулим озгина қамайгандай бўлиб қоляпти".

Онасининг эса аччиғи чиқди: — Озгинаси қанча экан? — Билинмайдими-ку...

Она эса яна кинояга зўр берди:

"Хурматли тахририят!

Сизларга умид билан хат ёзаяпман. Опам Бекжоннинг чап оёғи биланар-биланмас тугма ногирон эди. У чиройли, очик кўнгил, қўлидан келмаган ишнинг ўзи йўқ эди. Шу боис бўлса керак, маҳалламиздаги энг кўркем йигит Ёқуббой опамга кўнгил қўйди. Ота-онам у юборган совчиларга "Қизимизнинг сал нўқсонни бор", деб гап бошлаган экан, улар "Ёқуббойдай мард кўёв ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Тўйга рози бўлаверинг, оға", деб унамабди. Шундай қилиб, эрта баҳорда Бекжоннинг тўйи бўлди. Улар шунчалар бахтли яшардики, кўрган-билганларнинг ҳаваси келарди. Опамнинг оёғидаги камчилигини ҳам унутиб юбордик. Кетма-кет биз сингилларининг ҳам бахти очилиб, яхши оилаларга келин бўлдик. Опам фарзандли бўлавермади. Поччам охири укасининг ўғлини асраб олди. Лекин укасининг қайнонаси бунга қаршиллик қилиб, "Боласини бағрига қайтармасаларинг қизимни ажратиб олам", деб оёқ тираб олди. Шундан сўнг ҳам опам билан поччам узоқ даволинишди. Поччам бечора дўхтирлар билан келишиб, айб менда экан, деб алдаган экан. Бунни сезиб қолган опам ниҳоят ҳеч бўлмаса сиз бефарзанд ўтманг, бахтли бўлинг, дея қонуний ажрашди. Йиллар оқар сув деганлари рост

экан. Ҳозир Ёқуббой оғанинг беш нафар фарзанди бор. Опамнинг эса... Ноилжон, Бекжон опамнинг бахтини ўйлаб сизларга мурожаат этишга мажбур бўлдим. Унинг ёши 51 да. Маълумоти ўрта-маҳсус. 56 ёшгача, бола-чақалари ташвишидан қутилган, диёнатли инсон учраса, турмушга чиқмоқчи.

БЕКПОШША, Хоразм вилояти".

"Мен ҳали оила қуриш ҳақида тўлиқ тасаввурга эга бўлмаган 18 ёшимда ота-онам Мастура деган қизга уйлантириб қўйишди. У билан бир йил яшадик. Қайнона-қайнотамга энгил-елли, меҳнат қилмай пул топишим ёқмасди. Қизига отаси "Онани билан кўёв танлашда қаттиқ адашдик, жон болам, ё бизни, ёки эрингни дейсан", деб шарт қўйишди. Ўша пайтда қўлимда пул-бойлигим бор эди, рўзгорни деярли ўйламас, машатдан бўшамасдим. Менга нима, ҳали ёшман-ку, яна керак бўлса қиз болага уйланаман, дедим-да, Мастура билан ажрашдим. Шундан сўнг ишга яна қаттиқ берилдим. Тўрт-бешта болага "хўнар"имни ўргатдим. Ножўя ҳаракатларим оқиб-

тини ўйламаган эканман. Озодликдан маҳрум этилганимдан сўнг кўзим очилди. Қилган қилмишларимдан пушаймон бўлдим. Ҳар сафар онам билан учраганимда у киши "Ўғлим, Мастура сен билан ажрашганида ҳаётинг изга тушган бўларди, жиноятга ҳам қўл урмасдинг", дерди. "Онажон, насиб этса, озодликка чиқсам, бутунлай бошқача ҳаёт қураман, ҳамма ҳавас қилади", дердим ичимда. Эсон-омон уйга қайтиб келдим, ҳозир ишлаяпман. Ҳалол топган биринчи маошимни онамининг қўлига тутказиб, ўзингиз ёқтирган нарсани сотиб олинг, дедим. Онам дуо қилиб, "Авал уйлан, келинга сарпо қилайлик, сенинг болангнинг бешигини тебратсам армоним қолмайди", деди. Умид билан тахририятга келдим. Ёшим 37 да. Маълумотим ўрта-маҳсус. Фарзандим йўқ. Ёшимга мос, мени тушунадиган, инсоний фазилатлари қадрлайдиган аёл учраса, уни бир умр бахтли қилмоқчиман.

БОТИР, Тошкент шаҳри".

"Қизим Дилфуза дуркун қиз бўлгани учунми, мактабда ўқиб

АЖИБ ОЛАМ

АЖИБ ОЛАМ

АНТИҚА ФИЛДИРАК

Спицасиз, яъни симтиргакларсиз ва ўқсиз филдиракни яратиш гоёси иқтидорли конструктор Франко Сбарронинг миясига 1960 йиллардаёқ келган эди. Фақат уни мукаммаллаштиришга узоқ вақт кетди. Йиллар давомида мотоциклларнинг янги моделлари лойиҳалаштирилган экан, Франко уларга ўқсиз филдирак ўрнатишга уриниб кўрарди. Айрим ҳаракатлар қисман самарали кечарди. Аммо барибир кўнгилдагидек самара бермасди. Сбарро 1992 йилда Швейцарияда ўзининг шахсий дизайнерлик мактабини очди. Женева автосалонларида унинг антиқа автомобилли ва мотоцикл намуналари кўргазмаси ташкил этилиб турар, ноъанавий филдирак кўпчиликка ёқиб қоларди. Сабаби, ўқли ва симтиргакли филдиракларга нисбатан хавфсизлик даражаси анча юқори деб баҳоланган эди.

Шундай бўлса-да, ўқсиз филдираклар ишлаб чиқариш учун патент олиш бошқа бир конструктор — франциялик Доминик Моттас (Dominique Mottas) нинг "Osmos" компаниясига насиб қилди. Доминик Моттас ҳам 90-йилларда бу каби филдираклар ишлаб чиқариш учун турли намунавий лойиҳаларни экспертларга тақдим этиб турарди.

Ўқсиз филдираклар билан юрадиган мотоциклнинг Hubless Monster деб номланган энг мукаммал ва ягона варианты эси "Эмин Дизайн" (Amen Design) компанияси тақдим этди. Бу ўқсиз филдиракда ҳаракатланадиган биринчи мотоцикл эди. Ўқсиз филдиракнинг одатдагиларига қараганда бир қанча қулайликлари бор. Масалан, вази энгил, ортиқча техник даҳмазалардан ҳоли ва жуда чиройли кўринишга эга. Фақат у бироз қиммат туради. Кейин уни оддий мотоциклларга мослаштириш анчайин мушкул.

Болаликда резинаси олиб ташланган темир филдиракларни битта таёқчада ёки резина филдиракни учи маҳсус эгилган пўлат симда филдириб ўйнамаган бола топиламас керак. Ўқсиз филдиракли мотоцикл ҳаракати ҳам худди ўша жараёни эслатади. Фақат бунда мотоциклнинг қўш тиркамалари филдиракнинг ички қисмига маҳкамланган. Эҳтимол, Франко Сбарронинг ушбу гоёсига ҳам унинг болаликдаги филдирак ўйнаган давлари асос бўлгандир.

Наргиза СИДДИҚОВА тайёрлади.

кўриб қувонардик. Шамол бўлмаса, дарахтнинг учи қимирламайди, деган гапда жон бор экан. Икки йил ўтиб, қуёвими-нинг гиёҳванд модда истеъмол қилишини билиб қолдик. Қизимизнинг туғилган кунига борганимизда у олдимизга чиқа олмайди. Кейин эшитсак, қуёвими-жазаваси тутиб, хотинини калтаклаб, оёғини синдириб, юролмайдиган қилиб қўйган экан. Шу кун қизимни ўзимиз билан бирга уйга олиб келдик. Ҳомиладор аёлни ҳам аямая уриб-сўккан бундай эркак билан яшаш мушкуллигини ўз вақтида англаб етдик, кўп ўтмай улар қонуний ажрашишди. Тўрт ой ўтгач эса ўғилчаси туғилди. Ҳозир неварам 5 ёшда. Қизимни узатсам, неварамни олиб қолмоқчиман. Дилфузанинг ёши 25 да. Маълумоти олий. Ёшига мос, диёнатли, уйим-жойим дейдиган, олий маълумотли, иши тайин инсон учраса, турмушга узатмоқчимиз.

АБРОРХУЖА, Тошкент".

ТАХРИРИЯТДАН:

«Бахтли бўлинг» рўқнига хат йўллаётган ёки бевосита мурожаат қилаётган фуқаролар паспорт нусхаси ва яшаш жойида (маҳалла қўмитасидан) маълумотнома тақдим этишлари шарт. Шунингдек, ажрашганлар бўлса, суд қарорининг нусхасини топширишлари талаб этилади.

МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОН: 234-25-46

Тахтиқорача довонидан ўтиш пуллик(ми)!!?

Очиғи, қишда сафарга чиқиш ёки меҳмонга бориш кўпчиликка малол келади. Лекин баъзан хизмат тақозоси ёхуд қутилмаган қувонч-ташвишлар боис узоқроқ вилоятга жўнашга мажбур бўласиз. Биз ҳам 22 январь, шанба кўни пойтахтдан Қашқадарё вилоятига, аниқроғи, Китоб шаҳрига отландик. Ҳаво кўпам совуқ эмас, қуёш чарқлаб турибди. Шундай таниш-билишлардан Тахтиқорача довонидан йўлнинг ҳолати ҳақида сўраб олдик. Яхши, шунча машиналар ўтиб-қайтапти, фақат Омонқўтонда озгина жойининг музига эримаган, холос, дейишди...

Хуллас, дунёга донги кетган довоннинг қиш фаслидаги бетакор манзараларидан ҳайратланиб баландлик сари кўтарилиб бораётгандик. Тоғлар бағридаги Омонқўтон қишлоғига кираверишда йўллар қуралмаганлиги сабабли музлаб ётарди. Ўзимизнинг «Нексия»да кўпам қийналимай, ўртача тезликда юриб, секинлик билан болалар оромгоҳидан тепадаги кескин бурилишлардан чиқаётганимизда қаршимизда уч-тўрттача ёш-яланг кўринди. Бир пайт уларнинг бирови қутилмаганда машинамиз билан бор-йўғи икки метр масофа оралиғида йўлнинг бу тарафига қилиб ўтмоқ учун югуриб қолса бўладими. Шошиб қолиб, бирданига тормоз беришга мажбур бўлдик. Ана энди кўринг томошани: машина гилдиракли жойида айланб, йўл четиغا сирпаниб-сирпаниб бориб тўхтаб қолди. Ҳалигилар эса бамайилхотир ҳеч нарса бўлмагандек, «Тоға, ёрдам керакмасми, бу ёғи жуда хавфли, чиқолмайсиз», деб ёнимизга қилиб келишди. Энди уларни сўкиш фойдасиз, қандай қилиб бўлса-да, қорлар эриган ерга

чиқиб олиш керак. Учовлон бўлса шартта машинамизнинг олд капотида чиқиб, ётиб олишди-да, «Қани, бир хил тезликда ҳайдан, бўлмаса пастга тушиб кетасиз», дея икки юз метрча келадиган жойгача кузатиб борди. Биз қорига қараб юриб кетяпмиз, энди тепадан пастликка тушишда ҳам уловлар усти-ортида ўтириб-ётиб олган йигитларга кўзимиз тушди. Хайрият, довон тепасига бир амаллаб чиқиб олдик ва болаларга раҳмат айтиб, кўнгил-

дан чиқариб, пул узатсак, бирови санаб кўрди-да, «Э, таго, бизларни ким деб ўйлаясиз, қанида 20 минг бўлади учовимизнинг хизмат ҳақимиз», дея машина олдини тўсиб туриб олишса денг. У десак ҳам кўнишмади, бу десак ҳам, ноилоҳ, айтилган пулнинг ярмини бериб, зўрга қутилдик.

Тахтиқорачанинг энг баланд жойида ярим соатча тўхтаб турдик ва не қўз билан кўрайликки, бизга ўхшаганлар кўп экан. «Мен айтсам, ишонмайсиз, ўтган ҳафта Бойсунга тўйга кетаётгандик. Сал қоронғу тушиб қолувди, «Матиз»да довонга етиб келдим ва тепаликка чиқаётганимизда машинамиз ўзидан тоғиб, йўлдан чиқиб кетди. Бирданига атрофдан беш-олти киши етиб келиб ёрдамлашди. Ярим йўлга бориб овқатланиб, йўлга отланаётсак,

ҚИШ МАВЗУСИ

амаким ёзғириб қолди, «Мурод, тўёна яхши бир сервис оловдик, йўқ, ким олдийкан-а?» Бирдан эсимга омонқўтонлик «савобталаб» йигитлар тушди. Ахир, машина тикилиб қолган жойда ҳаммамиз тушиб тургандик, улар ўзларини ўн метрча ерга суриб боришувди...»

(Муроджон ака, Жиззах)

«Кеча йўл таъмирлайдиганларнинг бирдан «Бу ҳудуд сал қор тушса тавом, музлайди, қум-пум сепмайсизларми?» десам, «Хар доим қор ёғиб ўтгач, энг хавфли бурилиш жойларини қураймиз, қум ташлаймиз, лекин ярим соатдан кейин шу ердан ўтсак, ҳеч нарса қолмайди, одамлар атайлаб кураб ташлайди ёки музласин деб сув сепадилар», деб нолиб қолди. Нега десангиз, шу иш ҳам айримларнинг тирикчилик манбаига айланиб қолганда...» (Фарҳод, қирақаш, Шаҳрисабз)

Хуллас, нима бўлганда ҳам, аввало, йўловчиларга қулайлик яратиш, қолаверса, ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш мақсадида мазкур довоннинг Самарқанд тарафи, яъни Омонқўтон қишлоғи ҳудудидан йўлларни қиш мавсумида мунтазам назорат қилиш биринчи навбатда йўлсозлар зиммасига катта масъулият юқлайди. Агар биз кечагина гувоҳи бўлган воқеа мавсум давомида икки-уч бор содир бўлганида масъуллар ўткинчи ҳолат дейишлари мумкин эди. Афсуски, бундай саргузаштлар кунда эмас, деярли ҳар соатда учраши бугун Тахтиқорачада оддий ҳолга айланиб қолди, десак ишонасиз. Энг қизиғи, ҳеч биримиз бундай вазиятга тушиб қолишдан ҳимояланмаганмиз. Хўш, муаммонинг қандай ечими бор, дейишгиз табиий. Ушбу ҳақли саволга самарқандлик мутасаддилар билан биргаликда жавоб изласак яхши эмасми?

Умрзоқ КОДИРОВ

Имтиёз фақат аёлларгами?

Менинг иш стажим давомида бир неча бор узиллишлар бўлган. Бундай ҳолатда пенсияга қачон чиқишим қандай тартибда аниқланади? (Нормат Турдикулов, Яқабоб тумани.)

Иш стажини аниқлашда узиллишлардан қатъи назар, унинг давомийлигига нисбатан барча давр иш стажининг умумий йиғиндиси ҳисобга олинади.

Фарзандлар сонига кўра имтиёзли нафақа белгилаш ҳолатлари фақат аёлларга нисбатан қўлланиладими? (Суён Жамолов, Наманган шаҳри)

Фарзандлар сони нечта бўлишидан қатъи назар, 2011 йил 1 январдан бошлаб аёлларга пенсия умумий асосларда тайинланади. Бу тартиб эркакларга ҳам тегишлидир.

Менинг олти нафар фарзандим бор. Ҳеч қаерда ишламаганман. Фарзандлар сонининг нечта бўлишининг пенсияга чиқишда қай даражада таъсири бор? (Матлуба Эргашева, Нуробод тумани)

САВОЛ-ЖАВОБ

Ўзбекистон Республикаси «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги қонунининг 37-моддаси ж бандига асосан онанинг болаларни гўдаклик ёшида парваришлаган вақти, кўпи билан ҳар бир бола 3 ёшга тўлгунча ҳаммасини жамлаганда 6 йил доирасида ҳисобга олинади

Икки ёшгача бўлган болалар учун нафақа қилишга ҳужжатлар ижтимоий таъминот бўлимига бола 3 ойга тўлгундан кейин топширилса, унга нафақа пули қайси муддатдан бошлаб тўланади?

Абдуназар Абдуҳакимов, Фориш тумани

Кам таъминланган 2 ёшгача бола тарбиясида турган ишлайдиган ва бюджет ташкилотларида хизмат қиладиган аёлларга нафақалар ўзи яшаб турган маҳалла фуқаролар йиғинининг махсус комиссияси томонидан тайинланади ва Халқ банки филиаллари орқали тўланади.

Саволларга Республика Аҳоли бандлиги ва меҳнатни муҳофаза қилиш, аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш илмий маркази директор ўринбосари Хайдарбек ТОШМУРОДОВ жавоб берди.

СПОРТ

Ҳафтанинг энг яхши футболчиси — Улугбек Бақоев

Goal.com нашри дунёнинг энг яхши ўйинчисини ҳар ҳафта аниқлаб боради. Бу танлов сайт муҳаррирлари томонидан амалга оширилади.

Goal.com томонидан 88-мартга ўтказилган ҳафтанинг энг яхши футболчиси танловнинг ғолиби деб ўзбекистонлик Улугбек Бақоев топилди. У Осиё кубогининг чорак финалида Йордания дарвозасига 3 дақиқа ичида 2 та тўп йўллаб, Ўзбекистонни ярим финалга олиб чиқди. Улугбек дастлаб Жепаровнинг жаримадан узатган тўпини боши билан дарвозага йўллаган бўлса, унинг иккинчи голига Жасур Ҳасанов ассистентлик қилди.

У ҳафта терма жамоа бош мураббийи Вади Аббасов қуйидагиларни айтиб ўтди: «Бақоев тажрибали футболчи ҳисобланади. Мен унга имконият бердим ва у 2 та гол урди. У тарихга кирди ва энди унинг номини Ўзбекистонда ҳурмат билан эсга олишадилар».

Goal.comнинг рўйхатида Улугбек Бақоевдан кейин Карим Бензема, Фернандо Торрес ва Арьен Роббен каби таниқли футболчилар турибди.

Ўзбек кураши янада оммалашмоқда

2010 йил кураш мусобақаларига бой бўлди. Февраль ойда Грециянинг Салоники шаҳрида ва июль ойда Буюк Британиянинг Ситтингборн шаҳрида «Ислом Каримов» анъанавий халқаро турнири, декабрь ойда Хиндистоннинг Дехли шаҳрида ёшлар ўртасида VII жаҳон чемпионати бўлиб ўтди. Мазкур мусобақаларда полвонларимиз 14 олтин, 8 кумуш, 9 та бронза медалини қўлга киритди.

Пойтахтимизда Ўзбекистон Кураш федерациясининг 2010 йилги спорт мавсуми якунларига бағишланган йиғилишида шулар ҳусусида сўз борди.

Тадбирда 2010 йилги спорт мавсуми якунларига кўра қатор номинациялар бўйича ғолиблар тақдирланди. «Йилнинг энг яхши курашчиси» номига самарқандлик Сухроб Бердиев ва қашқадарёлик Уғлиой Нуралиева сазовор бўлди. Кураш бўйича Бухоро вилояти терма жамоаси бош мураббийи Собир Қурбонов «Йилнинг энг яхши мураббийи» деб топилган бўлса, «Йилнинг энг яхши федерацияси» номинациясига Навоий вилояти кураш федерацияси лойиқ қўрилди.

Интернет манбалари асосида Илҳом ЖУМАНОВ тайёрлади.

2011 йил учун «Оила ва жамият» газетасининг ЭЛЕКТРОН НУСХАСИГА ҳам обуна бўлинг!

«Оила ва жамият»га тезкор усулда обуна бўлишни истасангиз, «Mahagon anime studio» масъулияти чекланган жамиятининг 311-56-33, 281-54-77 телефонларига (e-mail: info@mahagon.uz, www.citybook.uz, www.soho.uz) мурожаат қилинг!

Муассислар: Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, «Болалар ва оналарни қўллаб-қувватлаш» асоциацияси (Болалар жамғармаси) ва «Соғлом авлод учун» халқаро жамғармаси

Бош муҳаррир: Норқобил ЖАЛИЛОВ

Қабулхона: (тел/факс) 233-28-20
Мухбирлар: 233-04-50
Котибият: 237-21-82
«Оила» бўлими: 234-25-46

Web-site: oilavajamiat.uz

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент – 700000
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй
Мўлжал: Олой
бозори ёнида

ОБУНА ИНДЕКСИ – 176

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан 11.01.07да рўйхатга олинган. Буюртма Г – 132. Формати А-3, ҳажми 2 табок. Адади – 10833. Навбатчи муҳаррир — Дилфуза КЎЗИЕВА
Саҳифаловчи — Оқил РАҲМОНОВ
Мусахҳхлар — Саидгани САЙДАЛИМОВ, Мафтуна МИНГБӨЕВА

ISSN 2010-7609

1 2 3 4 5

Тахририятга келган кўлөзмалар муаллифларга қайтарилмайди. Реклама материаллари учун тахририят жавобгар эмас.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти – 15:00. Босишга топширилди – 16:00

E-mail: oilavajamiat@sarkor.uz